

PROGRAMACIÓN DOCENTE DE SAXOFÓN IV
CONSERVATORIO SUPERIOR DE MÚSICA DE A CORUÑA
TÍTULO SUPERIOR DE MÚSICA (ENSINANZAS REGULADAS POLO DECRETO 163/2015, do 29 de Outubro)
CURSO 2022-23

1. IDENTIFICACIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN										
DISCIPLINA: INSTRUMENTO IV										
ESPECIALIDADE:	INTERPRETACIÓN					ITINERARIOS:		SAXOFÓN		
CARÁCTER:	MATERIAS OBRIGATORIAS ESPECÍFICAS					TIPO DE CLASE:		INDIVIDUAL		
DEPARTAMENTO:	VENTO MADEIRA					XEFE DE DPTO.:		ISMAEL VAQUERO		
CURSOS	1º curso	2º curso	3º curso	4º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA:		Carlos Alejandro Troya Navarro		
CUADRIMESTRES	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase semanais:	1'5H
ECTS/CUAD.	-		-	9-	-	-	-	-	Observacións:	
DOCENTES:	NOME E APELIDOS					EMAIL/TEL/WEB		TITORÍA		
	Carlos Alejandro Troya Navarro					troyanavarro@gmail.com		Venres 12h – 13h		

2. DESCRIPTOR E COMPETENCIAS	
DESCRITOR:	Desenvolvemento e perfeccionamento das capacidades artísticas, expresivas e técnicas do instrumento, así como dos hábitos de estudo. Coñecemento dos diferentes criterios interpretativos que conduzan a interpretación do repertorio máis representativo con valoración crítica, estilo propio e madurez creativa, así como a súa aplicación práctica na interpretación en público.
COÑECEMENTOS PREVIOS:	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuatrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuatrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS:	Dado o seu carácter eminentemente práctico, a sinerxía principal dáse coa disciplina de Repertorio con Piano acompañante sendo inherente á súa esencia e existencia. Débese considerar tamén a estratexia de intentar relacionar dentro do posible, o contido propio da materia coa anteriormente mencionada e coa de Música de Cámara, permitindo que as tres se poidan complementar.
COMPETENCIAS TRANSVERSAIS:	<p>T1 Organizar e planificar o traballo de forma eficiente e motivadora.</p> <p>T2 Recoller información significativa, analizala, sintetizala e xestionala axeitadamente.</p> <p>T3 Solucionar problemas e tomar decisións que respondan aos obxectivos do traballo que se realiza.</p> <p>T6 Realizar autocrítica cara o propio desempeño profesional e interpersonal.</p> <p>T13 Buscar a excelencia e a calidade na súa actividade profesional.</p> <p>T15 Traballar de xeito autónomo e valorar a importancia da iniciativa e o espírito emprendedor no exercicio profesional.</p> <p>T17 Contribuír coa súa actividade profesional á sensibilización social da importancia do patrimonio cultural, a súa incidencia nos diferentes ámbitos e a súa capacidade de xenerar valores significativos.</p>
COMPETENCIAS XERAIS:	<p>X1 Coñecer os principios teóricos da música e ter desenvolvido axeitadamente aptitudes para o recoñecemento, a comprensión e a memorización do material musical.</p> <p>X3 Producir e interpretar axeitadamente a notación gráfica de textos musicais.</p> <p>X6 Dominar un ou máis instrumentos musicais nun nivel axeitado ao seu eido principal de actividade.</p> <p>X8 Aplicar os métodos de traballo máis axeitados para superar os retos que se lle presenten no terreo do estudio persoal e na práctica musical colectiva.</p> <p>X11 Estar familiarizado cun repertorio amplo e actualizado, centrado na súa especialidade pero aberto a outras tradicións. Recoñecer os rasgos estilísticos que caracterizan o dito repertorio e poder describilos de xeito claro e concreto.</p> <p>X13 Coñecer os fundamentos da estrutura da linguaxe musical e saber aplicalos na práctica interpretativa, creativa, de investigación ou pedagóxica.</p> <p>X21 Crear e dar forma aos seus propios conceptos artísticos, tendo desenvolvido a capacidade de expresarse a través deles a partir de técnicas e recursos asimilados.</p> <p>X24 Desenvolver capacidades para a autoformación ao longo da súa vida profesional.</p>

COMPETENCIAS ESPECÍFICAS:	<p>EI1 Interpretar o repertorio significativo da súa especialidade tratando axeitadamente os aspectos que o identifican na súa diversidade estilística.</p> <p>EI2 Construír unha idea interpretativa coherente e propia.</p> <p>EI4 Expresarse musicalmente co seu instrumento dun xeito fundamentado no coñecemento e dominio na técnica instrumental e corporal, así como nas características acústicas, organolóxicas e nas variantes estilísticas.</p> <p>EI5 Comunicar como intérprete, as estruturas, ideas e materiais musicais con rigor.</p> <p>EI6 Argumentar e expresar verbalmente os seus puntos de vista sobre interpretación, así como responder ao reto que supón facilitar a comprensión da obra musical.</p> <p>EI10 Coñecer as implicacións escénicas que conleva a súa actividade profesional e ser quen de desenvolver as súas aplicacións prácticas.</p>
Ver a lista e descrición de competencias no Decreto 163/2015, do 29 de Outubro	

3. OBXECTIVOS	
DESCRICIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Interpretar un repertorio de obras de diferentes épocas e estilos de dificultade adecuada a este nivel.	T1, T6, T13, T17, X1, X3, X6, X8, X11, X13, EI1, EI2, EI4, EI5, EI10
2. Acadar autonomía para solucionar cuestións relacionadas coa interpretación: dixitación, articulación, fraseo, etc...	T1, T2, T3, T6, T13, T15, X1, X3, X8, X11, X13, X21, X24, EI1, EI2, EI4, EI5, EI6
3. Coñecer as convencións interpretativas de cada estilo e época.	T1, T13, T17, X1, X3, X8, X11, X13, EI1, EI4, EI5, EI10
4. Adestrar a memoria.	T1, T3, T6, T13, T15, X1, X8, X21, X24, EI2, EI5
5. Coñecer e practicar os diferentes instrumentos da familia do saxofón	T1, T3, T13, X1, X6, X8, X11, EI1, EI4
6. Adquirir hábitos de estudo correctos que permitan o desenvolvemento do sentido autocrítico, a capacidade de superación e a rendabilidade do tempo empregado.	T 1, T2, T3, T6, T13, T15, X1, X3, X8, X13, X21, X24; EI2, EI4, EI5, EI6

4. CONTIDOS		
TEMAS	DESCRITOR DE SUBTEMAS	SESIÓNS *
1. Interpretación	1.1 Respiración, recursos e exercicios. 1.2 Sonoridade como base da interpretación. 1.3 Escalas, arpeixos: Escala cromática, diatónica, en terceiras, arpeixos (negra 120, en semicorcheas). Escala cromática ata Re sobreagudo. Escalas diatónicas e arpeixos con sobreagudo. 1.4 Articulación (diferentes tipos de picados, ligados, acentos, combinación dos mesmos e traballo axeitado para os mesmos) 1.5 O fraseo. Aplicación das variedades de articulación e combinacións posibles de sonoridade. 1.6 Desenvolvemento de exercicios específicos a partir das dificultades ou necesidades atopadas nunha obra ou estudio. 1.7 Estudos: Nuevos Estudios Variados de Londeix (1 a 4), 48 Estudios de Ferling (1 a 8) 1.8 3 Obras de diferentes estilos. 1.9 Interpretación en público (convencións e dificultades) 1.10 Autoaprendizaxe como parte principal da formación do intérprete. 1.11 Autoavaliación do método de traballo individual. 1.12 Preparación e realización de probas e audicións de forma autónoma.	2 L 9Ω(65 min)
2. Análise musical aplicada	2.1 Contextualización estilística e histórica do material a interpretar. 2.2 Análise formal aplicada. 2.3 Análise harmónica aplicada.	9Ω(10 min)

3. Estudio do repertorio con instrumento acompañante.		Presencias na disciplina de Repertorio con pianista acompañante.
4. Coñecemento dos principais compositores, escolas e tendencias da creación musical.		9Ω(5 min)
5. Desenvolvemento da memoria musical.	5.1 Memorización de exercicios técnicos. 5.2 Memorización de pasaxes musicais. 5.3 Memorización de obras breves.	9Ω(10 min)
6. Audición Pública	6.1 Interpretación en público das obras e/ou estudos traballadas en clase e propostas polo profesor.	3 L
7. Actividades de repaso ou apoio	7.1 Repaso dos contidos realizados e apoio para resolución de problemas	2 L
*Temas aos que se adicará unha sesión completa L		16
*Temas aos que se adicará parte de cada unha das sesións Ω		TOTAL SESIÓNS:

5. METODOLOXÍA E PLANIFICACIÓN DOCENTE			
TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAS	HORAS NON PRESENCIAS	TOTAL HORAS
1. Actividades introductorias	1'5	0	1'5
1.1 Toma de contacto (presentación e recuperación de información). Actividade de toma de contacto entre profesor e alumno. O profesor adicará as sesións a coñecer, preguntar e propor, así como a autoavaliar o proceso en función dos resultados.			
2. Activades de ensino aprendizaxe	18	63,5	81,5
2.1 Recuperación de lagoas ou ideas erróneas. Actividades de avaliación das capacidades adquiridas polo alumno ao longo da súa formación previa e do seu traballo individual. Propostas de métodos de traballo adicados a acadar novos obxectivos así como a mellorar os aspectos mal asimilados.			
2.2 Reforzamento e consolidación do traballo. Actividade na que se traballará sobre competencias xa adquiridas para o reforzamento das mesmas e como paso previo ao salto posterior cualitativo e cuantitativo en cada un dos temas propostos.			
2.3 Elaboración e reelaboración da información. Actividade de reflexión (conxunta na aula e posteriormente individual do alumno) e acción tanto no eido técnico como interpretativo. O alumno será guiado técnica e interpretativamente na aula en cada sesión, requeríndolle en sucesivas sesións a posta en práctica da reflexión, elaboración e reelaboración tanto de exercicios técnicos como interpretativos que o conduzan a unha maior autonomía na resolución de problemas no desenvolvemento do feito interpretativo.			
3. Actividades de consolidación	4'5	0	4,5
3.1 Audicións públicas de saxofón só. Actividade que consiste na interpretación dunha obra para saxofón só (pode ser orixinal ou transcripción) traballada durante as clases individuais. A actividade será avaliada respectando a porcentaxe especificada nos criterios de avaliación.			
3.2 Audicións públicas do repertorio con acompañamento de piano. Actividade que consiste na interpretación en público de 2 obras de Saxofón das 3 programadas no cuadrimestre, con acompañamento de piano. A actividade será avaliada respectando a porcentaxe especificada nos criterios de avaliación.			
3.3 Exames de técnica e estudos. Actividade que consiste nunha proba técnica de tonalidades e estudos seleccionados polo profesor, un deles de memoria (mínimo 4 estudos). A actividade será avaliada respectando a porcentaxe especificada nos criterios de avaliación.			
4. Práctica individual. Actividade individual do alumno na que practicará todos os contidos traballados en clase tratando de acadar os obxectivos descritos na programación.	0	165'5	165'5

5. Pescuda de información. Actividade de pescuda de información por parte do alumno na que complementará o coñecemento dos contidos a traballar investigando sobre os compositores, estilos, contextos históricos, discografía, bibliografía, etc das obras traballadas en clase.	0	5	5
6. Actividades complementarias e extraacadémicas	10	2	12
6.1 Probas, concursos e concertos no centro.			
6.2 Probas, concursos e concertos fora do centro.			
6.3 Cursos e masterclases con intérpretes de reputado prestixio.			
Participación en probas, concursos e concertos tanto dentro como fora do centro así como asistencia a cursos e masterclases impartidas por intérpretes de reputado prestixio.			
TOTAL HORAS:			270

6. AVALIACIÓN			
PROCEDEMENTOS E FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
6.1. CONVOCATORIA ORDINARIA			
6.1.1 AVALIACIÓN ORDINARIA (CON AVALIACIÓN CONTINUA)			
Interpretación dos exercicios técnicos, estudos e obras propostos polo profesor en cada unha das clases (Caderno de aula)	<ol style="list-style-type: none"> Nivel técnico amosado nas clases. Execución rítmica precisa e segura. Calidade do son e afinación. Homoxeneidade, riqueza tímbrica e gradacións dinámicas. Fidelidade ao texto. Interpretación correcta dos signos de articulación e expresión. Coherencia e rigor estilística na interpretación. Capacidade autocrítica. Autonomía no traballo amosado. Autonomía na proposición de exercicios para a superación de dificultades técnicas específicas. 	Todas	50%
Audicións públicas do repertorio de Saxofón (Rúbrica)	<ol style="list-style-type: none"> Execución rítmica precisa e segura. (20%) Calidade do son e afinación. Homoxeneidade, riqueza tímbrica e gradacións dinámicas. (20%) Fidelidade ao texto. (20%) Interpretación correcta dos signos de articulación e expresión. (10%) Coherencia e rigor estilística na interpretación. (10%) Capacidade autocrítica. (5%) Autonomía no traballo amosado. (10%) Profesionalidade no escenario, utilización de recursos escénicos e interpretación de memoria do repertorio. (5%) 	Todas	30%
Exames de técnica e estudos (Rúbrica)	<ol style="list-style-type: none"> Execución rítmica precisa e segura. (20%) Calidade do son e afinación. Homoxeneidade, riqueza tímbrica e gradacións dinámicas. (20%) Fidelidade ao texto. (20%) Interpretación correcta dos signos de articulación e expresión. (20%) Coherencia e rigor estilística na interpretación. (10%) Capacidade autocrítica. (5%) Autonomía no traballo amosado. (5%) 	Todas	20%
6.1.2. AVALIACIÓN ORDINARIA (ADIANTO DE CONVOCATORIA-EXAME DECEMBRO)			

<p>Audición pública. Interpretación dun estudio e tres obras (Rúbrica)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Execución rítmica precisa e segura. (20%) 2. Calidade do son e afinación. Homoxeneidade, riqueza tímbrica e gradacións dinámicas. (20%) 3. Fidelidade ao texto. (20%) 4. Interpretación correcta dos signos dearticulación e expresión. (10%) 5. Coherencia e rigor estilística nainterpretación. (10%) 6. Capacidade autocrítica. (5%) 7. Autonomía no traballo amosado. (10%) 8. Profesionalidade no escenario, utilización de recursos escénicos einterpretación de memoria do repertorio. (5%) 	<p>Todas</p>	<p>100%</p>
---	--	--------------	-------------

6.1.3. AVALIACIÓN ALTERNATIVA (PERDA AVALIACIÓN CONTINUA) Os alumnos que acumulen máis de 3 faltas perderán o dereito á avaliación continua e terán dereito a unha avaliación alternativa.

<p>Audición pública. Interpretación dun estudio e tres obras (Rúbrica)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Execución rítmica precisa e segura. (20%) 2. Calidade do son e afinación. Homoxeneidade, riqueza tímbrica e gradacións dinámicas. (20%) 3. Fidelidade ao texto. (20%) 4. Interpretación correcta dos signos dearticulación e expresión. (10%) 5. Coherencia e rigor estilística nainterpretación. (10%) 6. Capacidade autocrítica. (5%) 7. Autonomía no traballo amosado. (10%) 8. Profesionalidade no escenario, utilización de recursos escénicos einterpretación de memoria do repertorio. (5%) 	<p>Todas</p>	<p>100%</p>
---	--	--------------	-------------

6.2. CONVOCATORIA EXTRAORDINARIA

<p>Audición pública. Interpretación dun estudio e tres obras de diferentes estilos, candomenos unha delas para Saxofón sola (Rúbrica)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Execución rítmica precisa e segura. (20%) 2. Calidade do son e afinación. Homoxeneidade, riqueza tímbrica e gradacións dinámicas. (20%) 3. Fidelidade ao texto. (20%) 4. Interpretación correcta dos signos dearticulación e expresión. (10%) 5. Coherencia e rigor estilística nainterpretación. (10%) 6. Capacidade autocrítica. (5%) 7. Autonomía no traballo amosado. (10%) 8. Profesionalidade no escenario, utilización de recursos escénicos einterpretación de memoria do repertorio. (5%) 	<p>Todas</p>	<p>100%</p>
--	--	--------------	-------------

7. ALUMNADO CON NECESIDADES EDUCATIVAS ESPECIAIS

DESCRICIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
<p>Deberanse cumprir as disposicións vixentes no marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social.</p> <p><i>Asimesmo terase en conta a ORDE do 8 de setembro de 2021 pola que se desenvolve o Decreto 229/2011, do 7 de decembro, polo que se regula a atención á diversidade do alumnado dos centros docentes da Comunidade Autónoma de Galicia en que se imparten as ensinanzas establecidas na Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación.</i></p>	<p>Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.</p>

8. BIBLIOGRAFÍA, MATERIAIS E DOCUMENTOS

Estudos:

Fernand Gillet; 25 Etudes
Jules Semler-Colery; Etudes concertantes
Huit etudes techniques Op.8; J.M. Londeix
Aprocche Musique Contemporaine; H.Prati
M.Mule; 48 Estudios de Ferling ampliados a 60 (Ed.Leduc)
Londeix, J-M; Nuevos estudios variados (Ed.Leduc)
Giampieri; 16 estudios diarios de perfeccionamiento (Ed. Ricordi)
Etudes; C.Lauba (Ed. Leduc)
Bozza, E. 12 Études caprice
Dubois, P.M. 16 Études Variées
Koechlin, C. 15 Études
Lacour, G. 28 Études

Obras:

Rapsodie Bretonne (*sax. alto et orchestra*) Robert Bariller
Brilliance (*saxophone Alto et Piano*) Ida Gotkovsky
Sonate (*Saxophone Soprano Sib et Piano*) Jindrich Feld
Pièce Concertante (*ténor et orchestra*) Guy Lacour
Concerto (*Sax. alto et Orchestre*) Pierre Max Dubois
Pièces caractéristiques en forme de suite Pierre Max Dubois
Concertino de Camera (*Sax. Alto et Onze instruments*) Jacques Ibert
Prélude Cadence et Finale (*Sax. Alto et Piano*) Alferd Desenclos
Constant, M; Concertante (Ed. Ricordi)
Debussy, C; Rapsodia (Ed. Lemoine)
Dubois, P-M; Concerto (Ed. Leduc)
Glazounov, A; Concerto en Mib op. 109 (Ed.Leduc)
Hasquenoph, P; Concertino op. 34 (Ed. Eschig)
Ibert, J; Concertino de cámara (Ed.Leduc)
Martin, F; Ballade (Universal Ed.)
Mihalovici, M; Chant Premier, op. 103 (Ed. i Heugel)
Schmitt, F; Legende (Ed Durand)
Tomasi, H; Concerto (Ed. Leduc)
Villalobos, H; Fantasía op. 630 (Ed. Southern)

Bach, J.S; Suites para violonchelo
Berio, L; Sequenza IXb (Universal Edition) / Sequenza VIIb (Universal Edition)
Erkoreka, G; Duduk I (Oxford University Press); Yidaki (inédita)
Grisey, G; Anubis et Nout (Ed. Lemoine)
Havel, C; Oxyton (Tonger Musikverlag)
Hurel, P; Opcit (Ed. Billaudot)
Jolas, B; Episodie Quatrième (Ed. Leduc)
Giner, B; Yod (Ed. Durand)
Lauba, C; Hard (Ed. Fuzeau)
Mefano, P; Péruple (Ed. Salabert)
Newrith, O; Spleen (Ed. Ricordi)
Oehring, H; Foxfire Zwei (Ed. Boosey & Hawks)
Posadas, A; Anábasis (EMU)

Rossé, F; Le Frêne Égaré (Ed. Billaudot)
Scelsi, G; Ixor; Maknongan; Tre pezzi (Ed. Salabert)
Sotelo, M; Solo (EME); Argos; Muros de dolor...I (Universal Edition)
Stokhausen, K; In freundschat (Stokhausen verlag)
Torres, J; Épodo (Ed. Témperaments)
Torstensson K; Solo (Ed. Donemus)

Desenclos, A; Prelude, Cadence et Final (Ed. Leduc)
Denisov, E; Sonate (Ed. Leduc)
Hasquenoph, P; Concertino op. 34 (Ed. Eschig)
Hindemith, P; Sonata (Ed. Schott)
Lauba, C; Sud (Ed. Fuzeau)
Mihalovici, M; Chant Premier (Ed. i Heugel)
Milhaud, D; Scaramouche (Ed. Salabert)
Nodaïra, I; Arabesque III (Ed. Lemoine)
Taira, Y; Pénombres VI (Ed. Transatlantiques)
Repertorio clásico representativo para *Repertorio con piano acompañante* non incluído na relación anterior: A. Caplet, P. Creston, C. Koechlin, P. Maurice, C. Pascal, P. Sancan... e todo o repertorio con orquestra relacionado anteriormente.

Libros de consulta:

Top-Tones for the Saxophone Sigurd M. Rascher
Altissimo Register Rosemary Lang
Saxophone High Tones Eugene Russeau
Los Armónicos Pedro Iturralde
Harmonics Ted Nash's
Échelles Modales (d'après Messiaen) Hubert Prati
Escuela Moderna para Saxofón (cromatismos) Adolfo Ventas
Escuela Moderna para Saxofón (arpeggios) Adolfo Ventas
Preliminary Exercises Ronal L. Caravan
Hello! Mr. Sax Jean-Marie Londeix
Le "Thesaurus" du Saxophone Francis Courmet
Les Sons Multiples Daniel Kientzy
Multiphonics Ken Dorn
Chops Dan Grasser

8. OBSERVACIÓNS